

תצג דינים הנוהגים בימי העומר. ובו ד' סעיפים:

א לטון עור ב סט
בסם הרי"ן גלות
שכן הורו הגאונים
ב טור הרי"ן ט
שועיב מרשת י"ט
א' של פסח ד סט
מרשה ה' רש"ן
תשעה

א "נוהגים (א) שלא (א) [בן] לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר (ב) מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא^א אבל (ג) לארס ולקדש(ג) שפיר דמי ונשואין נמי מי שקפץ וכנס(ד) אין עונשין אותו: הנה מיהו מל"ג עומר ואילך (ה) הכל (ג) שרי (אנדרהס ב"י ומנהגים): ב * זנוהגים שלא להסתפר (ו) עד ל"ג לעומר (ז) שאומרים שאז פסקו מלמדת וראין להסתפר עד יום ל"ד בבקר הא"כ חל יום ל"ג ערב שבת שאז מסתפרין בו מפני כבוד השבת: הנה ונמדינות אלו אין נוהגין לדבריו אלא מסתפרין (ח) ציום ל"ג ומרביס צו קאת (ד) שמהה (ט) וא"א צו (ה) [בן] תחנן (מהרי"ל ומנהגים) ואין

שערי תשובה

ועיין בשו"ת בית אפרים ח"מ סימן מ' נסלחות של חמישי דליתא נסחמה הברה הוא ט"ם וז"ל נסחמה הברה ככ"ף והוא מל' הש"ס בציאה דף כ' מה נמקום שפרתך סתומה כו' ע"ש:
[א] לישא. עשה"ט ונחמ"כ ר' שפעת המנהג שלא לישא כלל אפילו לא קיים פ"ו אין נושאין עד ל"ג וע"ש בשם זרע אמת שאפילו במקום שאין נוהרים רובם נחמסות מ"מ אין להחיר לישא ע"ש ועיין לקמן סק"ג בשם השטות יעקב ועיין בפרי האדמה ח"ג דף מ"ח שנעשה מעשה בירושלים להחמיר שלא ישא אשה ברי"ח שבמי העומר אפילו אלמן עם אלמנה ע"ש ועיין חינוך ג' ב"י סימן ט"ו שכתב בשעת הדחק למי שבא ממקום אחר לישא בל"ג עומר ותלה וזמר לבריאותו אחר ל"ג עומר וזמן מאד לביתו והוא אין רצונה לזון ממקומה בלא נשואין וגם הוא חולה קצת עדיין ואין לו מי שישימשו פה על היריד וגם שקרוב שיצטטל העיני על ידי המתנה זו שיפרד לדבריו כו' ולכן החמיר הנשואין בצירוף הימיר שיש מקומות שנוהגין הימיר לישא אחר ל"ג עומר ועיין שם: [בן] תחנן. עשה"ט ונמור וקליעה כתב דהך מצערב פירושו היום

באר היטב

מילה מצוה לאכול וא"ל התרה עשי תקס"ו ותקס"ח. ויכולים לומר סליחות אפילו אין עשרה מתענים רק שלא יאמרו מענית צבור קצתו שו"ת עבודת הגרשוני סי' נ"ו:
(א) לישא. וכתב בה"ח וז"ל לדון חילוק בין נשואין של מצוה כגון שאין לו צניס או יש לו כי כן נהגו שלא לחלק עכ"ל. אבל מהר"ם ליוואנ"ו בס' שמי ידות כתב דבזמן שיש סיבה כגון שלא קיים פו"ר או שאין לו מי שישימשו וביולא לא חיישין למנהגא וכן הסכים הפר"ח. והריק"ש בס' ערך לחס כתב דלהחזיר גרושתו מותר: (ב) לארס. שמה יקדמנו אחר. וכתב המ"א ומותר לעשות ג"כ סעודה אירוסין. ועכשיו שאין מקדשין אלא בשעת נשואין מ"מ מותר לעשות שידוכין ולעשות סעודה דהא אפילו סעודת רשות נוהגין הימיר רק לעשות שמחות ימירות בריקודין ומחולות נהגו איסור מ"א וחי" ע"ש: (ג) שרי. היינו לאותן הנוהגים לספר מל"ג ואילך אבל לדין שנוהגים איסור חספורה אסור ג"כ לישא ב"ח ולבזם ומנהגים וד"מ. וכתב בתשובת חינוך בית יהודה שמי שאין לו אשה וצניס שמתר לישא אשה אחר ל"ג עומר. ובתשובת שנות יעקב ח"ב סי' ל"ה חולק עליו וכתב דחמירא סכנתא שפעס א' הקיל חסס א' להחיר בענין הנשואין ולא עלתה זיווגס יפה ע"ש. מיהו עד ר"ח אייר מותרין לישא כשם שמתחין לספר כמ"ס ס"ג מ"א. וכתב במנהגים וז"ח והסכמת אחרונים דאס חל ר"ח אייר בשבת מותרין הכל לישא בנאות שבת אף למנהגו שאוסרין הכל קודם ר"ח וכ"כ החי" ע"ש. וא"ו כתב שזקנו הגאון הנהיג בפראג לאסור בנשואין וכן שלא להסתפר ברי"ח רק בל"ג עומר וערב עלצרת דוקא ע"ש. ועיין ט"ו ס"ק צ. וכתב החי" דכל מקום ומקום יתפוס כפי מנהגו ובספק אין להחמיר ע"ש. וכתב הכנה"ג מ"ש בש"ע אין עונשין אותו. היינו דוקא בנשואין שעושה מצוה אבל אס נסתפר בימי העומר נוהגים לקנוס ולענוש ע"ש: (ד) שמהה. וכתב בכוונות שגדול א' היה רגיל לומר נחס בכל יום ואמרו גם בל"ג ונענש ע"ש: (ה) תחנן. גם בערב של יום ל"ג. ונאשכנו המנהג שנשחרית א"א חתנה משא"כ בערב אומרים

משנה ברורה

היינו בשחרית ומנחה כל שיש צנכה"י עשרה שמתענין יותר דיני מענית בה"צ פוסק לקמן בסיומו תקס"ו ס"ב:

ביאור הלכה

הנוהגים שלא להסתפר וכו'. ומ"מ אותן המתחין להסתפר בנחומים כנתיבין תקל"א י"ל דגם בנפירה שרי דלא עדיף מחו"מ [פמ"ג]:

א (א) שלא לישא אשה. ואין חילוק (א) בין נשואין של מצוה כגון שאין לו צניס או יש לו כי כן פשט המנהג במדינתנו שלא לחלק ולהחזיר גרושה שרי שאינו כ"כ שמהה [אחרונים]: (ב) מפני שבאותו זמן וכו'. ר"ל ואין ראו להרבות בשמהה [טור]. ומ"מ אס נודמן לו איזה ענין שצריך לברך עליו (ג) שהייתי יבך: (ג) שפיר דמי. שמה יקדמנו אחר. ומותר (ג) לעשות ג"כ סעודת אירוסין ועכשיו שאין מקדשין אלא בשעת נשואין מ"מ מותר לעשות שידוכין ולעשות סעודה אבל לעשות ריקודין ומחולות נהגו אסור וכ"ש בשאר ריקודין ומחולות של רשות (ד) בודאי יש ליזהר: (ה) אין עונשין אותו. היינו דוקא (ה) בנשואין שעשה עכ"פ מצוה אבל אס נסתפר בימי העומר היו נוהגין לקנוס ולהענישו: (ה) הכל שרי. היינו לאותן (ו) הנוהגין לספר מל"ג עומר ואילך וכדלקמיה בס"ב אבל לדין שנוהגין אסור נחמסות וכדלקמיה בס"ג אסור ג"כ לישא דנשואין ותספורת דין אחד להס ולעומת זה יש קולא למנהגו (ו) שיהא מותר לישא ולהסתפר עד ר"ח אייר. ולענין ר"ח גופא יבואר בס"ג. וטעם לאלו שני המנהגים יבואר לקמיה. ואף להנוהגין אסור גם עד ר"ח אייר (ח) מ"מ אס חל ר"ח בשבת כיון שיש כאן חוספת שמהה שבת ור"ח יש להחמיר להסתפר בע"ש מפני כבוד השבת וגם לישא אשה צו ציום כיון שעיקר הסעודה יהיה בשבת ור"ח: ב (ו) עד ל"ג לעומר. עד ועד בכלל והיינו עד ל"ג ימים שלמים כל אחד לילו ויומו משא"כ יום ל"ד לא החמירו בו כ"א בלינה בלבד אבל משאיור היום (ט) לאחר נן החמה מותר דמקצת היום ככולו: (ז) שאומרים שאז פסקו וכו'. ואף דגם ציום ל"ד מתו דמשום זה החמירו גם כל ליל ל"ד עד הנך אפשר דעיקר ההפסקה היה ציום ל"ג וציום ל"ד מתו רק מעט [פמ"ג]: (ח) ביום ל"ג. דק"ל דביום ל"ג (י) פסקו לגמרי מלמות: (ט) וא"א בו תחנן

שער הציון

(א) הבי"ח וחי" ואף דנכח"ט הבי"ח בשם ס' שמי ידות ופר"ח להקל מה וכן במי שאין לו מי שישימשו במדינתנו המנהג להחמיר כמ"ס בס' עולת שבת וכן הבי"ח בשע"ה בשם המח"ב וכן כמ"ס הגר"ו וגם בה"ח העיקר להחמיר ועיין בשע"ה מ"ש"כ בשם חינוך ב"י: (ב) מאמר מרדכי: (ג) מ"א ש"ס: (ד) ואפילו יש לזיזהר: (ה) אין עונשין אותו. היינו דוקא (ה) בנשואין שעשה עכ"פ מצוה אבל אס נסתפר בימי העומר היו נוהגין לקנוס ולהענישו: (ה) הכל שרי. היינו לאותן (ו) הנוהגין לספר מל"ג עומר ואילך וכדלקמיה בס"ב אבל לדין שנוהגין אסור נחמסות וכדלקמיה בס"ג אסור ג"כ לישא דנשואין ותספורת דין אחד להס ולעומת זה יש קולא למנהגו (ו) שיהא מותר לישא ולהסתפר עד ר"ח אייר. ולענין ר"ח גופא יבואר בס"ג. וטעם לאלו שני המנהגים יבואר לקמיה. ואף להנוהגין אסור גם עד ר"ח אייר (ח) מ"מ אס חל ר"ח בשבת כיון שיש כאן חוספת שמהה שבת ור"ח יש להחמיר להסתפר בע"ש מפני כבוד השבת וגם לישא אשה צו ציום כיון שעיקר הסעודה יהיה בשבת ור"ח: ב (ו) עד ל"ג לעומר. עד ועד בכלל והיינו עד ל"ג ימים שלמים כל אחד לילו ויומו משא"כ יום ל"ד לא החמירו בו כ"א בלינה בלבד אבל משאיור היום (ט) לאחר נן החמה מותר דמקצת היום ככולו: (ז) שאומרים שאז פסקו וכו'. ואף דגם ציום ל"ד מתו דמשום זה החמירו גם כל ליל ל"ד עד הנך אפשר דעיקר ההפסקה היה ציום ל"ג וציום ל"ד מתו רק מעט [פמ"ג]: (ח) ביום ל"ג. דק"ל דביום ל"ג (י) פסקו לגמרי מלמות: (ט) וא"א בו תחנן

ליקוטי דברי הרב א) בשו"ע הרב סעיף א' כתוב, אבל מותר לעשות סעודת הרשות כגון שמחת מריעים בלא ריקודים ומחולות ושמחות יתירות.